FRANCKESCHE STIFTUNGEN

Franckesche Stiftungen zu Halle

Georgii Pasoris Lexicon Graeco-Latinvm In Novvm Domini Nostri Iesv Christi Testamentvm

Pasor, Georg

Lipsiae, Anno MDCCII.

VD18 12314374

X

Nutzungsbedingungen
Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.
Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.
Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use
All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.
Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.
For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-199681

Visual Library

ιω ἐπεφώνει, *populus verò acclamabat.* clamo adversus aliqvem. *Act.* 22, 24. ὅτως ἐπεφώνουν αὐτῷ, *sic clamabat adversus eum. Legitur etiam sine casu, Luc.* 23, 21.

Ἄφωνος, ου, ὁ, ἡ, mutus, *Act.* 8, 32. 1. *Cor.* 12, 2. 2. *Pet.* 2, 16.

Ἀφωνία, ας, ἡ, silentium, infantia.

Κενοφωνία, ας, ἡ, de rebus inanibus clamor, 1. *Tim.* 6, 20.

Καινοφωνία, ας, ἡ, vocum novitas, 2. *Tim.* 1, 16.

Σύμφωνος, consonus. *item* concors, consentiens, 1. *Cor.* 7, 5. ἐκ συμφώνου, *ex consensu. ubi* συμφώνου *est gen. casus à nominat.* σύμφωνον, ου, ὸ, *& idem est qvod*

Συμφώνησις, εως, ἡ, consensus, convenientia. 2. *Cor.* 6, 15.

Συμφωνία, ας, ἡ, concentus musicus, *Luc.* 15, 25. ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν, *audivit concentum & chorus.*

Συμφωνία, ῶ, consentio. *per* metaphoram *desumptam à Musica.* συμφωνεῖν *enim propriè est, qvum ex diversis & variis vocibus fit elegans concentus. Sunt tantùm septem voces; (ut hæc obiter addam,) octava enim est prima in sublimiori gradu, ubi prima & secunda per naturam non consonant, sed prima & tertia item qvinta & septima. Scilicet* numero impari musica gaudet. *Act.* 15, 15. καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, *& huic consentiunt verba prophetarum. Matth.* 18, 29. ἐὰν συμφωνήσωσι (3. *plur. aor.* 1. *act. subj.*) περὶ πράγματος, *si consenserint de re.* paciscor, *Matth.* 20, 13. οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; *Nonne denario pactus es mecum? ibid.* ν. 2. συμφωνήσας (*part. aor.* 1.) μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου, *pactus cum operariis denario. Act.* 5, 9. τί, ὅτι συνεφωνήθη (3. *sing. aor.* 1. *pass.*) ὑμῖν; *Qvid est, cur convenerit inter vos?*

Ἀσύμφωνος, ου, ὁ, ἡ, absonus, *item* discors, *per* Metaphoram *petitam à Musica. Act.* 28, 25. ἀσύμφωνοι ὄντες πρὸς ἀλλήλους, *qvum inter se essent discordes.*

Ὑπερφωνέω, ῶ, elata voce canto, *Judith* 16, 1. ὑπερεφώνει πᾶς ὁ λαὸς τῷ ἄσματι τούτῳ, *cantabat elata voce universus pop. laudationem hanc sive canticum.*

Ἀλεκτοροφωνία, ας, ἡ, gallicinium, *Marc.* 13, 35.

ΦΩΡ, φωρός, ὁ, fur, (*idem qvod* κλέπτης, ου, ὁ,) *qvæ vox dicitur* παρὰ τὸ φέρειν, *ab auferendo, ad qvod thema vocem hanc referre potuissemus. Ab hac voce derivatur* fur, *& non à furca.*

Φωρά, ᾶς, ἡ, furtum.

Φωράω, ῶ, *in furto deprehendo. item per syn. sp.* deprehendo, in apricum profero. φωραθεὶς *deprehensus.*

Ἀφώρατος *non deprehensus, in ipso flagrante delicto.*

Αὐτόφωρον, ου, τὸ, ipsum furtum. *& per syn. spec.* ipsum factum, ipsum facinus.

Ἐπαυτοφώρῳ, *pro* ἐπ' αὐτοφώρῳ, *in ipso facto, Joh.* 8, 4.

ΦΩΣ *vide supra* φάος.

Χ *est litera vigesima secunda, in numeris est* DC. *Graeci interpretes literam gutturalem* Π *hoc elemento expresserunt ut* χαὶ, Ῥαχὴλ, Ῥαχαὴβ *&c.*

ΧΑΊΝΩ, hisco, dehisco. Futurum χανῶ. aor. 1. ἔχηνα. in infin. χάνειν. aor. 2. ἔχανον. in infin. χανεῖν. ἰλιαδ. ε. γαῖα μέλαινα πᾶσι χάνοι (*aor.* 2. *opt.*)

opt.) *terra nigra omnibus dehiscat. Sed imprecatio hæc ethnica est, & Christianis indigna.* (*Luc.9,54.*) Præt. med. κέχηνα (*pro* κέχαια, *quod ipsum tamen etiam legitur*) κεχηνότες *à Luciano & Aristoph dicuntur stulti, quod aperto hianteque ore esse, plerumque stultitiæ sit argumentum.* χάινειν πρός τι, *rei cuipiam inhiare, q. d. hiante ore & apertis faucibus captare.*

Χάσμα, τος, τὸ, hiatus, *Luc. 16, 26.* παρὰ τὸ χάινειν, *à dehiscendo derivatur*

Χὴν, ὸς, ὁ, anser. *plural.* οἱ χῆνες, Gänse.

Ἀναχλωίω, ῶ, hio. *2. Macc. 6, 18.* ἀναχλωῶν (*part. præs.*) ἠναγκάζετο φαγεῖν, *hians coactus est comedere, alii* ἀναχανὼν, *part. a. 2.*

Ἐκχάινω, hio *multum. 3. Esd.4, 13.* εἰς αὐτὸν ἐκκέχηναν (*3. plur. perf. med. ind.*) *illi inhiant multum, in eam oculos conjiciunt vel defigunt.*

Χάσκω, idem *quod* χάινω.

ΧΑΙΡΩ, gaudeo, *Joh.11, 15.* χαίρω δὶ ὑμᾶς, *gaudeo propter vos. Matth. 18, 13.* χαίρει ἐπ' αὐτῷ, *gaudet ea,* (*ove*) *1. Thess. 3, 9.* χαίρομεν δὶ ὑμᾶς, *gaudemus propter vos.* imper. χαῖρε, *salve. Luc.1,28.* χαῖρε κεχαριτωμένη, *Ave gratia plena. Matth. 27, 29.* χαῖρε ὁ βασιλεύς, (*Atticè pro* ὦ βασιλεῦ) *salve Rex. Matth 5, 12.* χαίρετε, *gaudete, Phil. 3, 1.* χαίρετε ἐν Κυρίῳ, *gaudete in* DOMINO. subj *Apoc.19, 7.* χαίρωμεν, *gaudeamus.* infin. χαίρειν, *salvere, 2. Joh. v. 10* χαίρειν αὐτὸν μὴ λέγετε, *Ave illi ne dicite. Græci literis suis præmittere solent* χαίρειν, *item* εὖ πράττειν, *sicut Latini* Salutem plurimam. *2. Macc. 1, 10.* χαίρειν καὶ ὑγιαίνειν. *Act. 15, 23.* τοῖς ἀδελφοῖς χαίρειν, *fratribus S. P. Act. 23, 26.* Φήλικι χαίρειν, *Felici S. P. Jac. 1, 1.* φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν, *duodecim tribubus dispersis salutem, ubi semper subintelligitur* εὐχεσθαι *precatur, vel optat.*

(Χαιρετίζω, saluto, salvere jubeo, *Tob. 7, 1.*)

Rom.12,15. χαίρειν μετὰ χαιρόντων, *gaudete cum gaudentibus ubi infinitivus ponitur pro imperativo.* Hellenismus. *Sic Phocylides* μὴ πλουτεῖν ἀδίκως, *nediteſce injustè, hoc est, cum damno alterius &c.* Part. χαίρων, *gaudens, Col.2, 5.* χαίροντες *2. Cor 6, 10. Luc.19, 37.* imperf. ἔχαιρον, *gaudebam. Luc. 13, 17.* πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρε, *totus populus gaudebat. Act.13, 48.* ἀκούσαντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον, *his auditis gentes gavisæ sunt.* Fut. χαρῶ, *gaudebo. Apoc.11, 10.* χαροῦσιν (*3. plur. fut. act.*) ἐπ' αὐτοῖς, *gaudebunt super illis.* Præt. act. κέχαρκα. Pass. κέχαρμαι, *unde est*

Χάρμα, τος, τὸ, lætitia, gaudium.

Χαρμονὴ, ῆς, ἡ, &

Χαρμοσύνη, ης, ἡ, idem. aor. 2. act. ἔχαρον. aor. 2. pass. ἐχάρην, gavisus fui. *3. Joh v. 3.* ἐχάρην γὰρ λίαν, *valde enim lætatus fui. Act. 11, 23.* ἐχάρη καὶ παρεκάλει πάντας, *gavisus est & hortabatur omnes. ubi* καὶ videtur *conjungere dissimilia tempora. Conf. simile exemplum Joh. 16, 20.* ἐχάρημεν (*1. plur. aor. 2. pass. indic.*) *gavisi sumus. 2. Cor.7,13.* ἐχάρητε, *gavisi estis, Joh.14,28.* ἐχάρητε ἄν, *gauderetis utique. Joh. 20, 20.* ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ, *lætati ergo sunt discipuli.* Subj. aor.2. pass. χαρῆτε, *gaudeatis, 1. Pet. 4,13.* infin. aor. 2. pass. χαρῆναι, *gaudere, 2. Cor 7,7.* Fut.2.pass χαρήσομαι. *Phil. 1, 18.* ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται, *mundus autem gaudebit. Joh. 16, 20.* ἐπὶ τῇ φωνῇ αὐτοῦ χαρήσεται, *Luc. 1, 14. super ejus nativitate gaudebunt.* à præt. med. κέχαρμαι, *derivatur*

Χαρὰ, ᾶς, ἡ, gaudium, *Neh. 8, 12.*

χαρὰ

χαρᾷ Κυρίου αὕτη ἔσται ἡ ἰσχὺς ἡμῶν, Matth. 2, 10. ἐχάρησαν χαρᾷ μεγάλῃ σφόδρα. Hellenismus. Sic χαρᾷ χαίρειν, Job. 3, 29. more Hebræorum, qui dicunt gaudendo gaudere, hoc est, ut Terentius loquitur, solidè gaudere. μετὰ χαρᾶς, cum gaudio, Luc. 8, 13 & c. 10, 17. ἀπὸ χαρᾶς, præ gaudio, Luc. 24, 41. Act. 12, 14. εἰσῆλθε εἰς τὸν χαρὰν, introito in gaudium, hoc est, in cœlum. (Metonym. adj.) Matth. 25, 21. Jac. 4, 9. ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν (μεταστραφήτω) gaudium in mœrorem convertatur. Job. 16, 20. ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται, tristitia vestra in gaudium evadet. πληρεῖν χαρᾶς, impleri gaudio, lætitia perfundi, Act. 13, 52.

Ἐπιχαίρω, gaudeo, it. insulto. Sir. 8, 8. μὴ ἐπιχαίρε ἐπὶ νεκρῷ, ne gaude super mortuo. Bar. 4, 12. μηδεὶς ἐπιχαιρέτω μοι τῇ χήρᾳ, nemo insultet mihi viduæ. v. 31. ἐπιχαίροντες (n. plur. part. aor. 2. pass.) τῇ σῇ πτώσει, lætati tuo casu. Sir. 23, 3. καὶ ἐπιχαρεῖταί (3. sing. fut. 2. ind. med.) μοι ὁ ἐχθρός μου, & insultabit mihi inimicus meus.

Ἐπίχαρμα, ατος, τό, ludibrium, irrisio.

Ἐπιχαρὴς, ές, ὁ, ἡ, lætitiam aliqua ex re capiens.

Ἐπιχαιρέκακος, ου, ὁ, idem quod Χαιρέκακος, qui gaudet malis alienis; it. qui malis artibus delectatur.

Ἐπιχαιρεκακία, ας, ἡ, gaudium ex malo alterius obortum; miserum gaudium & infelix alienumque ab animo pii hominis ac sapientis.

Συγχαίρω, unà gaudeo, congratulor, gratulor, Phil. 2, 17. συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν, gratulor omnibus vobis. 1. Cor. 12, 26. συγχαίρει πάντα τὰ μέλη, unà gaudent omnia membra, imperf. συνέχαιρον, gratulabar, Luc. 1, 58. συνέχαιρον αὐτῇ, gratulabantur ei. a. 2. pass. imper. συνχάρητί μοι, gaudete mecum.

ΧΑΛΑΖΑ, ης, ἡ, grando. Apoc. 8, 7. & c. 11, 19. & c. 16, 21. refertur inter plagas Dei, Sir. 39, 29.

ΧΑΛΑΩ, ῶ, laxo, remitto. (σύντεινω, intendo.) Eurip. χαλᾶν δυσμὰς, laxare vincula. demitto, Marc. 2, 4. χαλῶσι τὸ κράββατον, demittunt grabbatum. Fut. χαλάσω τὸ δίκτυον, demittam rete, Luc. 5, 5. aor. 1. ἐχάλασαν. Luc. 5, 4. χαλάσατε, dimittite. part. aor. 1. χαλάσαντες ἐν σπυρίδι, Act. 9, 15. demissum in sporta. Act. 27, 30. χαλασάντων τὸν σκάφον, demittentibus scapham. aor. 1. pass. 2. Cor. 11, 33. ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην, in corbe fuit missus.

ΧΑΛΒΑΝΗ, ης, ἡ, galbanum, Sir. 24, 15. resina quædam aromatica, succus plantæ ferulaceæ. Ex. 30, 34. refertur inter ea, ex quibus sacer suffitus jussu Dei fieri debuit. Itaque & odoratum fuit. Sed R. Salomon tradit, quamvis Galbanum tetri esset odoris, tamen aromatico admistum fuisse, ut Judæi commonefierent, infirmos quoque & peccatores esse cum æquitate tolerandos inter pios & longius in virtute progressos. Martin. in Lex.

† ΧΑΛΔΑΙΟΣ, ου, ὁ, Chaldæus, Act. 7, 4. ἐκ γῆς Χαλδαίων, è terrâ Chaldæorum, quæ dicitur Chaldæa; Græcè Χαλδαία, ας, ἡ, est Asiæ minoris regio, Arabiæ finitima, cujus metropolis est Babylon, civitas nobilissima. Hebr. כַּשְׂדִּים Casdim, unde mutato שׂ in λάμβδα fit Χαλδαῖος. Dicitur ergò Χαλδαῖος pro Χασδαῖος; sicut Latini pro ὀδυσσεὺς dicunt Ulysses. Dan. 3, 8. Ez. 11, 24.

Dicun-

Dicuntur verò כֶּשֶׂד *à* כַּשְׂדִּים A *qvi fuit filius Nachori. Nachor verò fuit frater Abrahami. Hinc lingva Chaldaica est Hebrææ lingvæ dialectus. A Rad.* כשׂד.

ΧΑΛΕ'ΠΤΩ, *cum Accus.* noceo, damno afficio. Fut. ψω. Præt. φα.

Χαλεπὸς, ἡ, ὸν, difficilis, morosus, *molestus*, 2. *Tim.* 3, 1. ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποὶ, *impendebunt tempora difficilia.* sævus, *Matth.* 8, 28. χαλεποὶ λίαν, *sævi valdè* impossibilis. θεοκρ. εἰδυλλ. κς. χαλεπὸν δ' ἑτέρου νόον ἴδμεναι ἀνδρὸς, *impossibile est mentem alterius hominis nosse.* Vanus. *Soph.* χαλεπὸν τοῖσι θεοῖσιν ἀντιμάχεσθαι, *vanum est* DEO *repugnare.*

ΧΑΛΙΝΟ'Σ, οῦ, ὁ, frænum, (*à* χαλάω *laxo.*) *Jac.* 3, 3. τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν (*notetur hîc* μετάθεσις) *in eqvorum ora frenos immittimus. Apoc.* 14, 20. ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, *usqve ad frenos eqvorum.*

Χαλινόω, ῶ, *fræno, fræno injecto rego, compesco, reprimo, coërceo.*

Ἀχάλινος, ὁ, ἡ, *effrænatus, a.*

Χρυσοχάλινος, aureo fræno utens, 3. *Esd.* 3, 6. ἅρμα χρυσοχάλινον, *currus cum aureis frænis.*

ΧΑΛΚΟ'Σ, οῦ, ὁ, ες, (*ab* ἀλκὴ *robur. vel* παρὰ τὸ χέειν τὴν ἀλκὴν τῶν D ἀναιρουμένων *à fundendo robore eorum, qvi occiduntur. ponitur apud Hom. pro ferro.* ὀδυσσ. ψ. 196. *& passim.*) 1. *Cor.* 13, 1. γέγονα χαλκὸς ἠχῶν *factus sum as resonans.* nummus æneus (*per metonym. materiæ.*) *Marc.* 12, 41. βάλλει χαλκὸν εἰς γαζοφυλάκιον, *projicit aneos nummos in gazophylacium.*

Χαλκεῖον, ου, τὸ, officina fabri ærarii, 3. *Esd.* 1, 12.

Χαλκίον, ου, τὸ, vas æreum, *Marc.* 7, 4.

Χάλκεος *& contractè* χαλκοῦς, æreus, ex ære factus, *in f. g.* χαλκέη, ῆ. *in n. g.* χάλκεον, οῦν. *in pl. n. g. n.* χάλκεα χαλκᾶ, *Apoc.* 9, 20.

Χαλκεὺς, έος, ὁ, faber ærarius, ferrarius, 2. *Tim.* 4, 14.

Χαλκηδὼν, όνος, ὁ, gemma, *qvæ dicitur* chalcedonius, *Apoc.* 21, 19.

ΧΑΜΑΙ', humi, *Adv. Joh* 9, 6. B ἔπτυσε χαμαὶ, *spuit humi Joh* 18, 6. ἔπεσον χαμαὶ, *ceciderunt humi.* χαμαὶ *q.* χθαμαὶ *à* χθὼν, ονὸς, ἡ, terra.

Χθαμαλὸς *humilis.*

† ΧΑΝΑΑ'Ν, ὁ, Chanaan *filius Chami. Gen.* 10, 6. *Hebraicè* כְּנַעַן Cenáhan, *hoc est*, depressus, humiliatus. *à radice* כָּנַע *in hiphil* הִכְנִיעַ depressit, prostravit, humiliavit. *Act.* 7, 11. *& c.* 13, 29. *Hinc* כְּנַעֲנִי Cenahani, *Cananæus, item* mercator. C *Ezod.* 17, 4. *per synecdochen speciei Matth.* 15, 22. καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία, & ecce mulier Chananæa.

ΧΑ'ΡΑΞ, ακος, ὁ, (*à* χαράσσω) vallum seu agger, qvo castra muniri solent, *Luc.* 19, 43.

ΧΑΡΑ'ΣΣΩ *vel* ττω, sculpo. (*ab Hebr.* חָרַשׁ *exaravit.*) Fut. χαράξω. P. κεχάρακα. Pass. κεχάραγμαι, *unde est*

Χάραγμα, τος, τὸ, sculptura, *Act.* 17, 29. character, nota, *Apoc.* 16, 2. χάραγμα τοῦ θηρίου, *characterem bestiæ.* 3. *pers.* κεχάρακται. *unde est*

Χαρακτὴρ, ῆρος, ὁ, character, imago impressa, insculpta aut incisa, *Heb.* 1, 3. χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, *character personæ illius, qvem Apostolus Col.* 1, 15. *vocat* εἰκόνα τοῦ ἀοράτου θεοῦ, *imaginem invisibilis* DEI.

ΧΑ'ΡΙΣ, ιτος, ἡ, gratia, 2. Cor. 2, 14. τῷ δὲ Θεῷ χάρις, Deo gratia, scilicet habetur. 2. Cor. 12, 9. ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου, sufficit tibi gratia mea, hoc est, ille status, quo te dignor. Job. 1, 16. χάριν ἀντὶ χάριτος, gratiam pro gratia, hoc est, gratiam supra gratiam, q.d. gratiam nova gratia cumulatam. Eph. 2, 8 χάριτί ἐστε σεσωσμένοι, gratiâ servati estis. εὑρίσκειν χάριν, invenire gratiam, hoc est, nancisci gratiam. Hebraismus Luc. 1, 30. χάρις pro δεκτὸν gratiosum. 1. Pet. 2, 20 τοῦτο χάρις παρὰ Θεῷ, hoc apud DEVM est gratiosum gaudium. pro χαρὰ, Philem v. 7. 2 Cor. 1, 15. Gratiarum actio. 1. Cor. 10, 30. εἰ δὲ ἐγὼ χάριτι μετέχω, quod si ego cum gratiarum actione participo. interdum χάριν ponitur Adverbialiter pro ἕνεκα Luc 7, 47. οὗ χάριν λέγω σοι, cujus rei gratia dico tibi Eph. 3, 1. τούτου χάριν, hujus rei gratiâ. pro beneficentia accipitur 2. Cor 8, 4. & 19. eleemosyna. 1. Cor. 16, 3. ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν, ut perferant eleemosynam vestram.

Χαρίζομαι verb. med. dono, Act. 25, 16. χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον εἰς ἀπώλειαν, condonare aliquem hominem ad perditionem, hoc est, quempiam perdendum concedere. Eph. 4, 32. χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, condonantes vobis mutuò offensas. Fut. 1. med. χαρίσομαι, Rom. 8, 32. πάντα ἡμῖν χαρίσεται, omnia nobis donabit. præt. perf. pass. ᾧ κεχάρισμαι, 2 Cor. 2, 10. cui condonavi. Act. 27, 24. Gal. 3, 18. κεχάρισται ὁ Θεὸς, donavit Deus, 2. Macc. 3, 34 Est ergo hoc verbum formatione passivum, activum verò significatione. aor. 1. pass. ἐχαρίσθην, donatus fui. Phil. 1, 29 ὑμῖν ἐχαρίσθη, vobis datum est. Act. 3, 14. χαρισθῆναι, donari. 1. Cor. 2, 12. τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν, nobis à Deo gratis data. Fut. 2. pass. Philem. v. 22. χαρισθήσομαι ὑμῖν, donabor vobis. aor. 1. med. ἐχαρισάμην, ω, ατο, condonavi. Eph. 4, 32. καθὼς καὶ ἐν χριστῷ ὁ Θεὸς ἐχαρίσατο ἡμῖν, sicut & DEVS in CHRISTO condonavit nobis.

Χάρισμα, τος, τὸ, donum. Rom. 6, 23 & c 11 29.

Χαριστήριον, ου, τὸ, munus, quod datur ab agente gratias, 2. Macc 12, 45. plur. χαριστήρια, τὰ, munera. Est alias Adject.

Χαριστήριος, ου, ὁ, qv. gratiarum actorius; sic λόγος χαριστήριος, sermo, quo gratiæ aguntur.

Χαριτόω, ῶ, gratia seu favore complector, proseqvor. Fut. ώσω. Præt. κεχαρίτωκα. aor. 1. ἐχαρίτωσα, facio, ut aliqvis sit acceptus, gratus. Verbum hoc ad Hebraismum exprimendum confictum, sicut & ἱκανόω, δικαιόω, ἐνωτίζομαι. Nec alienum ab aliis disertissimis Græcæ linguæ autoribus, qui sæpenumero voces adhibuere aliis inusitatas ad sensa animorum suorum expromenda. Sic Isocrates dixit ἀγωνιᾷν pro ἀγωνίζεσθαι, ἀδελφίζειν ἀντὶ τοῦ ἀδελφὸν καλεῖν, ἀπαριθμεῖν ἀντὶ τοῦ ἀναπληροῦν τὸν ἀριθμὸν, ἀπολελοιπότες dixit pro νενικηκότες, ὅ τι ἀπολείπουσι τοὺς ἡττημένους οἱ δρομέες νικῶντες. Vide panathem. &c. quamvis apud cæteros eo sensu vocabula illa non accipiantur. similia exempla ex Platone, Xenophonte, aliisque proferri possent, quibus hîc supersedeo Tantùm propter corruptissimum quorundam judicium hæc adscribo, qui tam perfrictæ frontis sunt, ut dicere ausint, Græcum textum in Nov. Testam. non esse verè Græcum. Eph. 1, 6 ἐν ᾗ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς, in qua nos sibi acceptos reddidit. χαριτόομαι, οῦμαι, gratiam seu favorem experior, gratia seu favore donor.

Præt.

Præt. pass. κεχαρίτωμαι Luc. 1, 28. χάιρε κεχαριτωμένη, ave gratiam gratis consecuta. vel, ave singularem Dei favorem experta, sive favore Dei donata.

Ἄχαρις, ὁ, ἡ, ingratus.

Ἀχάριστος, idem, Luc. 6, 35. 2. Tim. 3, 2. Isocr. ad Dem. μηδὲ τοῖς χάρισι ἀχαρίστοις χαρίζεσθαι, neqve gratias ingrate gratificari.

Ἀχαρίστως, adv. ingratè.

Εὐχαρις, ιτος, ὁ, ἡ, gratiosus; neutrum εὔχαρι, τὸ, gratiosum, gratia, species. Sap. 14, 20.

Εὐχάριστος, ὁ, ἡ, gratus, a, beneficii memor. componitur ex εὖ & χαρίεις qvod descendit à χαρίζομαι. Col. 3, 15. εὐχάριστοι γίνεσθε, grati estote. εὐχάριστον γίνεσθαι idem qvod εὐχαριστεῖν. Grati sumus pectore, amore, ore, re.

Εὐχαριστία, ας, ἡ, grata beneficiorum recordatio, Eph. 5, 4. Genit. Act. 24, 3. Dat. 1. Cor. 14, 16. Accus. 1. Thess. 3, 9. Gen. plur. 2. Cor. 9, 12. Acc. pl. 1. Tim. 2, 1.

Εὐχαριστέω ῶ, gratias ago, Luc. 18, 11. ὁ Θεὸς (Atticè pro ῶ ῆτι) εὐχαριστῶ (præsens indic. activi) σοι, ὁ Deus, ago tibi gratias. Joh. 11, 41. πατὴρ (pro πάτερ Atticè) εὐχαριστῶ σοι, pater ago tibi gratias. 1. Cor. 14, 17. εὐχαριστῶς gratias agis. Rom. 14, 6. ὁ εὐχαριστῶν τῷ Θεῷ, agit Deo gratias. 1. Thess. 2, 13. εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ, gratias agimus Deo. 1. Thess. 5, 18. εὐχαριστεῖτε. 2. Thess. 1, 3. εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε, gratias agere debemus Deo semper. Eph. 1, 16. οὐ παύομαι εὐχαριστῶν, non cesso gratias agere. agere DEO gratias, est ei tribuere gloriam, ut exponitur Luc. 17, 16. Fut. εὐχαριστήσω. aor. 1. εὐχαρίστησα, gratias egi. Act. 27, 35. εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ, gratias egit Deo. Rom. 1, 21. εὐχαρίστησαν, gratias egerunt. part. aor. 1. εὐχαριστήσας, gratias actis, Matth. 26, 27. Marc. 14, 23. Luc. 22, 19. (Hinc ex voce conjugata, Cœna Domini dicta fuit εὐχαριστία, gratiarum actio, qvæ notatio est ab adjuncto nec non voce synonyma εὐλογία, benedictio, 1. Cor. 10, 16. qvæ notatio est à vino.) Joh. 6, 23. εὐχαριστήσαντος Κυρίου, posteaqvam gratias egisset Dominus. aor. 1. pass. εὐχαριστηθῶ. 2. Cor. 1, 11. ἵνα εὐχαριστηθῇ, (aor. 1. pass. subj. 3. sing.) ut gratiarum actione celebretur.

Γλωσσοχαριτέω, lingvâ gratiam aucupor blandior, Prov. 28.

† ΧΑΡΡΑΝ, ἡ, Act. 7, 4. Charran civitas Mesopotamiæ, ad qvam Abrahamus concessit, ubi etiam pater ejus Thare mortuus fuit. Gen. 11, 31. Hebræum origine חָרָן charán, à radice חָרָה arsit. חֳרִי æst. s. חָרוֹן æstus iræ. Nomen ab æstu habet. Proximè hanc urbem Romanus casus est exercitus, & Crassus dux captus, qvi, ut Lucanus scribit,

Assyrias Latio maculavit sangvine Charras.

ΧΑΡΤΗΣ, ου, ὁ, charta, sic dicta, qvia literis χαρασσόμενος, inscribitur.

Χάρτον, ου, τὸ, idem.

Χαρτίον, ου, τὸ, chartula, volumen.

Χαρτεία, ας, ἡ, charta, 3. Macc. 4.

ΧΑΥΝΟΣ, ου, vel χαυνὸς, ῶ, ὁ, laxus, fungosus, tenuis. Sap. 2, 3. It. metaphor. tumidus, inflatus, superbus.

Χαυνότης, ητος, ἡ, laxitas; it. inanis & ventosa ambitio, tumida superbia.

Χαύναξ, ακος, ὁ, homo tumidus & inanis inflatus superbia.

Χαυνόω, laxo. Athen. χαυνόομαι, laxor; stulta superbia inflor, fastu turgeo.

turgeo. Sunt hæc à χαίνω, hio.

ΧΕΙΛΟΣ, εος, τὸ, labium, 1. Pet. 3, 10. τὸ χείλη labia, contractè pro χείλεα. sermo per Hebraismum 1. Cor. 14, 21. ἐν χείλεσι ἑτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, labiis alienis (hoc est, linguis) loquar populo huic. Matth. 15, 8. τοῖς χείλεσι τιμᾷ με, labiis honorat me, hoc est, verbis, non animo. Hebr. 13, 15. celebratio nominis divini, quæ fit sermone, vocatur καρπὸς χειλέων, fructus labiorum. litus. Hebr. 11, 12. παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης, ad oram seu litus maris. ripa. Gen. 41, 17. τὸ χεῖλος τοῦ ποτοῦ, ripa fluvii.

ΧΕΙΜΑ, τος, τὸ, hyems, παρὰ τὸ χέειν quod multas fundat pluvias: sicut & ipsa Latina appellatio origine Græca est, παρὰ τὸ ὕειν à pluendo.

Χειμών, ῶνος, ὁ, idem, Matth. 24, 20. προσεύχεσθε, ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, orate, ne fiat fuga vestra hyeme, hoc est, ne incidat in hyemem. 2 Tim. 4, 21. πρὸ χειμῶνος, ante hyemem. Tempestas adversa, per metaphoram, Act. 27, 20.

Χειμάζω, hyemo, hyberno, hyemem traduco. Fut. σω. χειμάζομαι, tempestate jactor, vexor, Act. 27, 18.

Παραχειμάζω, hyberno. Fut. άσω. 1. Cor. 16, 6. aor. 1. act παρεχείμασα, ας, ε, hybernavi. Tit. 3, 12. ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι (aor. 1. act. inf.) illic enim decrevi hybernare. Præt. act. παραχεχείμακα, hybernavi. Act. 28, 11. ἐν πλοίῳ παραχειμασάσῃ, navi qua hyemaverat.

Παραχειμασία, ας, ἡ, hyematio, Act. 27, 12.

Χειμερινός, ή, ὁ, &

Χειμέριος, ος, ον, ὁ, ἡ, hyemalis, hybernus, 3. Esd. 9, 11. ὥρᾳ χειμερινῇ, tempus hybernum. Is. tempestuosus.

A ΧΕΙΡ, ἡ, manus, (ἀ χῶ vel χωρίω capio) 1. Cor. 12, 15. οὐκ εἰμὶ χείρ, non sum manus. Genit. χειρός, Act. 28, 3. καθήψε τῆς χειρός, invasit manum. Dat. Philem. 19. ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, scripsi manu mea. Accus. Matth. 9, 18. ἐπίθες τὴν χεῖρά σου, impone manum tuam. Subintelligitur Act. 18, 10. οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι, scilicet χειρί, nemo te invadet. Nom. plur. Act. 20, 34. αἱ χεῖρες αὗαι, manus hæ. Genit. B Act. 12, 7. ἐξέπεσον αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν, exciderunt catenæ ex manibus. Dat. 1. Thess. 4, 11. ἐργάζεσθαι ἰδίαις χερσὶ, laborare propriis manibus. Matth. 15, 20. ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν, illotis manibus edere. Accus. Rom. 10, 21. ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου, expandi manus meas. Manus Domini ponitur pro gratia DEI. Luc. 1, 66. ἡ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ manus Domini erat cum eo. Luc. 1, 74. ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν, C ex manu, hoc est, potestate, hostium, Prov. 18, 21. θάνατος καὶ ζωὴ ἐν χειρὶ τῆς γλώσσης, mors & vita est in manu, hoc est, usu linguæ. Manus ponitur pro pravo animi affectu, qui per manum exseritur, Matth. 5, 30. Notetur Hebraismus, pro per dici ἐν χειρὶ, ubi manus idem valet quod ministerium. Gal. 3, 19. ἐν χειρὶ μεσίου, per manum, hoc est, ministerium internuntii nempe Mosis. Act. 7, 35. D ἐν χειρὶ ἀγγέλου, h. e. διὰ ἀγγέλου per angelum. Conf. Es. 20, 2. Ps. 77, 21. Angeli enim propriè loquendo non habent manus. Verti ergò potest per ministerium angeli, vel per angelum.

Ἀντίχειρ, ος, ὁ, pollex. Jud. 1, 5. ubi Græci Heb. בהן vertunt τὸ ἄκρον τῆς χειρός, extremitatem manus, conf. Ex. 29, 20.

Αὐτόχειρ, ος, ὁ, qui suis manibus aliquid agit, Act. 27, 19.

Διαχειρίζομαι, interficio, Act. 5, 30. ὃν ὑμεῖς

ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε, (2. plur. aor. 1. med. ind.) quem vos interfecistis. Act. 26, 11. Ἀναχειρίσασθαι, (a. 1 med. inf.) interimere.

Δυσχερής, ίος, ός, ές, difficilis, molestus, odiosus.

Δυσχέρεια, ας, ἡ, difficultas, molestia. Ex δυς & χείρ.

Ἐγχειρίδιον, ου, τὸ, enchiridium, pugio, manubrium. Ep. Jer. 15.

Εὐχερής, ίος, ός, ές, facilis.

Εὐχέρεια, ας, ἡ, facilitas.

Εὐχερῶς, adv. facile.

Ὁλοχερής, ίος, ός, ές, integer, perfectus; q. ὅλῃ χειρὶ factus.

Ὁλοχερῶς, adv. planè, totis viribus. 3. Esd. 6, 28.

Ἐγχειρέω, ῶ, aggredior, tracto.

Καταγχειρέω, idem. Præs. pass. καταγχειρέομαι, ῶμαι, tentor, suscipior, 3. Macc. 1. ἐπὶ τοῖς ὑπ' αὐτῶν καταγχειρωμένοις, super his quæ ab illo tentabantur.

Ἐπιχειρέω, ῶ, aggredior, Act. 9, 29. οἱ δὲ ἐπιχείρουν, (3. plur. imperf. act.) αὐτὸν ἀνελεῖν, illi verò conabantur eum interficere. ἐπιχείρουν, hic ferè idem valet, quod ἐπειρῶντο, quod legitur Act. 26, 21. Luc. 1, 1. ἐπεχείρησαν, (3. plur. aor. 1. act. indic.) aggressi sunt. Act. 19, 12. ἐπιχείρησαν δέ τινες, aggressi verò sunt quidam.

Ἐπιχείρημα, ατος, τὸ, conatus, molimentum, artificium; argumentum, peculiariter sophisticum. Sir. 9, 4. μήπως ἁλῷς ἐν τοῖς ἐπιχειρήμασιν αὐτῶν, ne capiaris artificiis ejus.

Ἐπίχειρ, qui est ad manum, qui præsto est.

Ἐπίχειρον, ου, τὸ, manupretium.

Ἐπίχειρα, τὰ, præmia militiæ & auctoramenta. 2. Macc 15, 33. ἐπίχειρα τῆς ἀνολκῆς dicuntur abscissa cum humero manus, quas in perniciem Judæorum armaverat furens Nicanor; ut vertere possis instrumenta dementiæ, quibus vesanus ille & impius bellator ad oppugnandam Ecclesiam insano consilio fuerat usus. ἐπιχείρια, τὰ, legunt alii, quæ alias ἐπαθλα & νικητήρια dicuntur, victoriæ præmia; it. spolia victis hostibus detracta.

Προχειρίζομαι, deligo, designo, verbum hoc tantùm bis legitur in aor. 1. med. Act. 22, 14. προεχειρίσατό σε, delegit te. Act. 26, 16. προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην, ut designarem te ministrum.

Ὑποχείριος, ου, ὁ, ἡ, qui sub manu est, in potestatem redactus, subditus, Sap. 14, 15. 2. Macc. 12, 28.

Χειρόομαι, ῶμαι, manum injicio, manu prehendo sive capio, interficio. 2. Macc. 4, 34. 42. mancipo, domo.

ΧΕΛΙΔΩΝ, όνος, ἡ, hirundo, Epist. Jer. v. 22. quasi à χείλη δονεῖν, quod scil. labia agitat; vel quod χείλεσιν ᾄδει, labia canit.

ΧΕΛΥΣ, υος, ἡ, testudo, item chelys, instrum. Musicum.

Χελώνη, ης, ἡ, idem.

Χελωνίς, ίδος, ἡ, stratum, lectus; à forma testudinata seu fornicata & concava, Judith. 14, 15.

† ΧΕΡΟΥΒΙΜ vel Χερουβείμ, τὰ, Hebr. 9, 5. ὑπεράνω δὲ αὐτῆς (κιβωτοῦ) Χερουβὶμ δόξης, κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον, suprà hanc (aram) erant Cherubim gloriosi obumbrantes propitiatorium. Cherubim, nomen ἄκλιτον. Sic dicebantur imagines in arcâ fœderis, quibus sancti angeli repræsentabantur. ab Hebræâ voce כְּרוּבִים Cerybhim, à singulari כְּרוּב Cerubh. quæ vox, ut placet Rabbinis, composita est ex adverbio similitudinis כ & רְבִיא pueri, quod

quòd Cherubim referrent adolescentes alatos. Fuit ergo imago humana, sed alata, operculo propitiatorio arcæ fœderis imposita, (Ex. 25, 18.) repræsentans angelos invisibiles. Moses quoque angelos, qui hominem ab aditu paradisi prohibebant, כְּרוּבִים vocat Gen. 3, 24. καὶ ἔπαξε τὸ Χερουβὶμ. & statuit (Deus) Cherubim, hoc est, angelos. Moses hic orationem suam ad capium populi accommodat, cui Cherubim gloriosi in tabernaculo moti erant, invisibiles vero angeli non item. videatur Jesuita Hispanus Ludovicus Ballestes in sua onomatographia part. prim. pag. 105. Radici כרב inusitatæ affine est verbum רָכַב rachábh vectus fuit, & verbum בָּרַךְ benedixit. Cherubim enim Deo benedicunt. Videtur hinc ortum Græcum verbum κρύπτω, occulto, in a. 2. ἔκρυβον.

ΧΕΊΡΡΟΣ seu χέρσος, ου, ὁ, ἡ, desertus, incultus; it. substant. solum, desertum, Sap. 10, 7.

Χερσαῖος, ου, ὁ, terrestris, terreus, Sap. 19, 18.

Χερσόω, ῶ, desolo, efficio ut terra fiat inculta & deserta. χερσόομαι, desolor, Sap. 4, 19.

ΧΕΊΩ vel χεύω, fundo. Fut. 1. act. χέσω vel χεύσω. item χοῦσω, tanquam à χοέω. Fut 2. act χεῶ. aor. 1. ἔχουσα, ἔχουα & ἔχευα, fudi. a. 2. ἔχεον.

Αργυροχόος, ου, ὁ, argenti fusor, Sap. 15, 9.

Διαχέω, diffundo. Cant. 3. puer. v. 23. διεχεῖτο (3. sing. imperf. ind. pass.) ἡ φλὸξ, diffundebatur flamma.

Ἐπιχέω, infundo, ἅπαξ λεγόμενον semel legitur. Luc. 10, 34. ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, infundens oleum & vinum.

Ἐκχέω, effundo. aor. 1. ἐξέχεα. A Act. 2, 33. ἐξέχεε, effudit, (3. sing. aor. 1 med. indic.) quambus etiam referri possit ad aor. 2. act. Sæpe enim coincidunt. Rom. 3, 15. ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι (aor. 1. act. inf.) αἷμα, proceres & ἐκχέαι αἷμα. veloces pedes illorum ad effundendum sanguinem. Fut. 2. act. ἐκχεῶ, Act. 2, 17.

Καταχέω, effundo, bis legitur in aor. 1. act. κατέχεα, ας, ε, effudi. Matth. 26, 7. Marc. 14, 3. κατέχεεν, effudit. B

Συγχέω, confundo, ἅπαξ λεγόμενον, semel legitur. Act. 21, 27 συνέχεον (3. plur. aor. 2. act.) πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὸν, concitarunt totam turbam, & injecerunt manus in eum.

Χρυσοχόος, ου, ὁ, auri fusor, Epist. Jer. 45.

Χωνεία, ας, ἡ, conflatura, fornax.

Χωνεῖον, ου, τὸ, idem; fas in quo funduntur & conflantur metalla. C

Χωνεύω, in fornacem conflatoriam conjicio, in fornace fusoria fabrico, Epist. Jer. 24.

Χωνευτὴς, οῦ, ὁ, conflator æris.

Χωνευτήριον, ου, τὸ, fornax, in qua metalla conflantur, Sir. 3, 6.

ΧΗΡΟΣ, ὁ, χήρα, ἡ, χῆρον, τὸ, viduus, a, um. in N. Test. tantùm fœminum legitur. (ἡ χήρα q. χωρὶς ἀνδρὸς sine viro.) Luc. 2, 37. αὕτη χήρα, hæc vidua. Marc. 12, 42. μία χήρα, vidua quædam. Luc. 21, 2. εἶδε χήραν πενιχρὰν, vidit viduam pauperem. Plur. αἱ χῆραι, viduæ. Act. 9, 39. τῶν χηρῶν, viduarum. Matth. 23, 14. τοῖς χήραις, viduis. 1. Tim. 5, 16. τὰς χήρας. Jac. 1, 27. ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας, visitare orphanos & viduas. D

Χηρόω, ῶ, viduo, viduum reddo.

Χηρεύω, viduus, a, ſum. *Judith.* 8, 4.

Χήρευσις, εως, ἡ, viduitas.

Χηρεία, ας, ἡ, viduitas.

ΧΘΕ'Σ, *Adv.* heri. *Act.* 7, 28. *Heb.* 13, 8. Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτός. JESVS CHRISTVS *heri & hodie idem eſt.* ὁ χθὲς *ſcilicet* ὢν *heſternus. Hebraiſmus. Gen.* 31, 2. ὡσεὶ χθὲς καὶ τρίτῃ ἡμέρᾳ, *ſicut heri & nudius tertius h. e. ſicut præterito tempore. Conf. Joſ.* 4, 18. *Ruth.* 2, 14. Dicitur etiam ἐχθὲς heri. (2. *Sam.* 15, 20.) ἕως ἔχεται σήμερον, *qvia cohæret cum hodierno die. Joh.* 4, 52.

ΧΘΩ'Ν, ονός, ἡ, terra. (כתש *contundere, ſic terra à terendo*)

Καταχθόνιος, ου, ὁ, ſubterraneus, *Phil.* 2, 10.

Ἐπιχθόνιος, *idem qvod* ἐπίγειος, *Matth.* 4, 6. καὶ *hîc idem ſignificat qvod* ſub, *unde eſt* κάτω, *deorſum. Dicitur ergò* καταχθόνιος *q.* ὁ καὶ χθονὸς ὤν, *qvi eſt ſub terra.*

ΧΙ'ΛΙΟΙ, αι, α, mille. χίλια ἔτη, *mille anni, 2. Pet.* 3, 8. σταδίων χιλίων, *ſtadiorum mille. Apoc.* 14, 20. ἡμέρας χιλίας, *dies mille. Apoc.* 12, 6.

Χιλιάς, άδος, ἡ, numerus millenarius. Nom. plur. αἱ χιλιάδες, *Act.* 4, 4. ὡσεὶ χιλιάδες πέντε, *qvaſi qvinqvies mille. Apoc.* 7, 4. χιλιάδες ἐσφραγισμένοι, *millia obſignata pro* ἐσφραγισμένοι, *ubi* σωώνυμον τὸ ἄνθρωποι *ſubauditur.* Genit. *Luc.* 14, 31. μετὰ εἴκοσι χιλιάδων, *cum viginti millibus.* Dat. plur. χιλιάσιν, millibus. *Luc.* 14, 31. *Genit. plur.* χιλιάδων *ibid.* Accuſ. χιλιάδας, *mille.*

Διχίλιοι, bis mille. ἀνομάλως *ſcriptum eſt* 2. *Macc.* 12, 20. ἱππεῖς δύο χιλίους, *qv duo mille, pro* διχιλίους, *bis mille equites.*

Τριχίλιοι, *ter mille. Act.* 2, 41. ψυχαὶ ὡσεὶ τριχίλιαι, *animæ ferè ter mille, vel tria millia animarum.*

Τετρακισχίλιοι, qvater mille. *Matth.* 15, 38.

Πεντακισχίλιοι, qvinqvies mille, *vel* qvinqve millia. *Matth.* 14, 21. ἄνδρες πεντακισχίλιοι, *viri qvinqvies mille.* Genit. πεντακισχιλίων, *Matth.* 16, 9. 10. Accuſ. πεντακισχιλίους, *Marc.* 8, 18.

Πεντακισχιλία, ας, ἡ, numerus qvinqve millium, *agmen qvinqvies mille equitibus conſtans, 1. Macc.* 4, 28.

Ἑξακισχίλιοι, *ſexies mille.*

Ἑπτακισχίλιοι, *ſepties mille, Rom.* 11, 4. ἑπτακισχιλίους ἄνδρας *ſepties mille viros.*

Χιλιοστός, ἡ, ὸν, milleſimus, a, um.

† ΧΙ'ΟΣ, ου, ὁ, Chius. *Act.* 20, 15. *inſula inter Cicladas atqve Bithyniam, affine nomini* χιών, ονος, ἡ, nix. παρὰ τὸ χέειν, à fundendo, *q. d.* χεών: *ſic etiam* χῖος *dici videtur q.* χέος, εος, τὸ, rudis, indigeſtaqve moles, confuſa congeries, *vel qvaſi* χεῖος, *ex* χίω, *vel à verbo* χιάζω, aperio, decuſſo, chiaſmum facio. *Sed mittamus haſce conjecturas.*

ΧΙΤΩ'Ν, ῶνος, ὁ, (*Hebr.* כתֹנת) *pro qvo Iones dicunt* κιτών. *Budæus putat Gallicum* hoqveton *ortum eſſe ab* ὁ κιτών. *Et Germanicum* Kittel *affine eſt Ionico* κιτών, *qvæ omnia ſunt revocanda ad linguam primam. Euſtath.* ἰλιαδ. β. *ait,* χιτῶνα *de viris dicitur,* πέπλον *de mulieribus,* tunica interior, *qvæ opponitur* τῇ ἱματίῳ, *veſti interiori. Luc.* 6, 29. *item* tunica exterior, ἰδιὸς ἡ ἐπιπελής *ut obſervavit Euſtath.* ἰλιαδ. ζ. *prout etiam accipitur in N. T. Matth.* 5, 40. *Joh.* 19, 23. ἦν δὲ χιτὼν ἄῤῥαφος, *erat autem tunica inconſutilis. Judæ* ν. 23. μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον

μένον χιτῶνα, *odio habentes vel eam tunicam, quæ à carnis contactu sit maculata.* Dativ. pl. χιτῶσι, *tunicis.* Accus. χιτῶνας, *Luc. 3, 11. & cap. 9, 3.*

ΧΙῺΝ, ῶνος, ἡ, nix, *q.* παρὰ τὸ χέειν, *à fundendo. Matth. 28, 3.* λευκὸν ὡσεὶ χιὼν *candidum tanquam nix.* αἱ χιόνες, *nives. Nix verò Latinum ortum est à Græco* νίφω, ψω, φα, ningo.

Νιφὰς άδος, ἡ, nix. νιφάδες, ων, αἱ, nives. ἰλιαδ. μ. 156. νιφάδες δ' ὡς πίπτον ἔραζε, *lapides instar nivium cadebant in terram.*

Νιφετὸς, οῦ, ὁ, idem. *Cant. 3. puer.*

††† ΧΛΑΜῪΣ, ύδος, ἡ, chlamys, ydis, & yda, æ, vestis qvæ tunicæ superindui solet, *Matth 27, 28.* περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα, *circumdederunt ei chlamydem. Fuisse* ἀνδρικὴν ἐσθῆτα *testatur Pollux. Ferè idem significat, qvod* χλαῖνα ης, ἡ, læna, *vestis duplicata, qvæ* τῷ χιτῶνι *exteriori superindui solebat, hyeme præsertim ad arcendum frigus. Alii vertunt* sagum villosum. *Chlamys verò, teste Nonio, dicta qvoqve fuit* paludamentum, *hoc est, pallium insigne bellicum, & imperatorum ducumqve proprium.* ἐφεστρὶς στρατηγικὴ ἐσθὴς, ein Ritterkleid/ oder Kriegsmantel. *Derivatur à* χλιαίνω, modicè calefacio: *item simpliciter* calefacio. ἐφεστρὶς ίδος, ἡ, amiculum: *derivatur ab* ἐπιέννυμι, induo.

ΧΛΕῪΗ, ης, ἡ, risus, illusio, ludibrium, *qvod peragitur labiis (à* χεῖλος, εος, τὸ, *labium.) Etym.* χλεύη *qvasi* χειλεύη.

Χλευάζω, ludificor, irrideo, cavillor, exsibilo. *Act. 2, 13.* χλευάζοντες, *irridentes. Act. 17, 32.* οἱ μὲν ἐχλεύαζον, (*imperf. 3. plur.*) *alii ludibrio habebant.* Fut. χλευάσω. aor. 1. ἐχλεύασα.

ΧΛΙΑῚΝΩ, tepefacio. Fut. χλιανῶ. Præt. κεχλίαγκα. Præt. pass. κεχλίαμμαι. a. 1. ἐχλιάνθην.

Χλιαρὸς, ὰ, ὸν, tepidus, a, um. *Apoc. 3, 16.*

ΧΛῚΩ, deliciis frango, luxu effœmino.

Χλιδὴ, ῆς, ἡ, deliciæ, luxus, mollities.

Χλίδημα, ατος, τὸ, & χλίδος, εος, τὸ, idem.

Χλιδάω, ῶ, *luxui sum deditus.*

Χλιδὼν, ῶνος, ὁ, brachiale, *Sir. 21, 21. plur.* οἱ χλιδῶνες, brachialia; *sic dicta, qvoniam* χλιδῶντες *iis utuntur.*

† ΧΛῸΑ, *vel Ionice* χλόη. ης, ἡ, herba virens, gramen. *vide supra in* βοτάνη. *Est etiam nomen matris familiâs, viduæ, nempe* Chloe, *1. Cor. 1, 11. Notatio à simili.*

ΧΛΟΕΡῸΣ & *per crasin* χλωρὸς, ὰ, ὸν, viridis, *c, derivatur à* χλόη, ης, ἡ, *herba virens. Marc. 6, 39.* ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ, *super viridi gramine.* Pallidus, *Apoc. 6, 8.* καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρὸς, & *ecce eqvus pallidus.*

ΧΝΑῪΩ, carpo, vellico. *Hinc*

Χνόος, ου, & χνοῦς, οῦ, ὁ, lanugo; *metaphor.* maris spuma, *qvoniam veluti lanugo mari innatat; it.* pulvis, *Sap. 5, 15.* ὡς φερόμενος χνοῦς ὑπὸ ἀνέμου, *tanqvam pulvis qvi agitatur à vento. 2. Macc. 5, 9.* ὡς χνοῦς τῆς πατρίδος ἀπεξενώσας, *tanqvam pulvis aut spuma patriæ peregre degens.*

ΧΟΙ̃ΝΙΞ, ικος, ἡ, mensuræ nomen, chœnix, *Apoc. 6, 6.*

ΧΟΙ̃ΡΟΣ, ου, ὁ, ἡ, porcus, a, sus. (*ab Hebr.* חֹרֵשׁ *arans. Sus rostro arat, & vermes qværit*) *Luc. 15, 16.* ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, *qvæ comedebant porci.*

porci. Matth. 8, 30. ἀγέλη χοίρων, grex porcorum. per metaph. homines impuri & profani religionis contemptores dicuntur χοῖροι. Matth. 7, 7. μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, neque objicite margaritas porcis.

ΧΟΛΑ'Ω, indignor, irascor, construitur cum Dat. ἐμοὶ χολᾶτε, mihi succensetis, Job. 7, 23. fut. ήσω. aor. 1. ἐχόλωσα, 3. Macc 2.

ΧΟΛΗ', ῆς, ἡ, bilis, fel, Matth. 27, 34. ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον, acetum felle permistum. ira visulenta, Act. 8, 23. εἰς χολὴν πικρίας. Hebraismus. in iram amarulentiæ, h. e. in iram amarulentam.

Χολέρα, ας, ἡ, cholera, Sir. 31, 20.

Χολόω, ῶ, bile inflammo, ad iram concito, à

Χόλος, ου, ὁ, idem quod χολή.

Χολώδης, ες, ὁ, ἡ, bilosus, felleus.

ΧΟ'ΟΣ, ους, ὁ, (à χέω fundo. q. γῆ χυτὴ terra fusilis, diffluens, sicut exponit interpres Thucyd.) Ps. 103, 14. ἐμνήσθη ὅτι χοῦς ἐσμεν, recordatus nos pulverem esse. Genit. χοῦ, ῦ, terra egesta, pulvis. Marc. 6, 11. ἐκτινάξατε τὸν χοῦν, excutite pulverem. Apoc. 18, 19. ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλάς, injecerunt pulverem capitibus. Format quoque Genitivum χοός, & Dativ. χοΐ, ad formam νοός, νοΐ à νοῦς. 2 Sam. 16, 13. Nonnusin c. 9, 6. ὧν χοὸς ἀνθρωπόειο, ex pulvere, unde homo formatus est. pro χοῦς legitur etiam χοῦς Psal. 7, 5. & c. 44, 27. eodem significatu.

Χοϊκός, ῆ, ὁ, pulvereus, terrestris, 1. Cor. 15, 47.

Χωνύω, aggerem educo, effodio. f. χώσω, Tob. 8. χῶσαι τὸν τάφον, effodere sepulchrum.

† ΧΟΡΑΖΙΝ & χωραζίν, ἡ, Chorazin nomen urbis ἄκλιτον. Matth. 11, 21. Syrus interpres כּוֹרָזִין Cauraſin, à Syro-Chaldaicâ radice כְּרַז ceráz, proclamavit, promulgavit, Dan. 5, 29. unde est כְּרוֹזָא carosa præco. Dan. 3, 4.

ΧΟΡΟ'Σ, ῆ, ὁ, chorus, tripudium, chorea. (Vox hæc affinitatem habet cum voce ὄρχος, iisdem constante literis. Est verò ὄρχος series plantarum, quales series etiam cernitur in choro.) Luc. 15, 25.

Χορεύω, salto. Fut. χορεύσω. Præt. κεχόρευκα. aor. 1. ἐχόρευσα.

Χορεία, ας, ἡ, saltatio, chorea.

Χορευτής, οῦ, ὁ, saltator.

Φιλόχορος, ὁ, ἡ, chorearum amans.

ΧΟ'ΡΤΟΣ, ου, ὁ, propriè gramen. (Hinc videtur Latinorum hortus fluxisse) Marc. 4, 28. fœnum, scil. gramen, quod maturuit. 1 Cor. 3, 12. herba, Jac. 1, 10. ἄνθος χόρτου, flos herbæ. 1. Pet. 1, 24. δόξα ἀνθρώπων ὡς ἄνθος χόρτου, gloria hominum est tanquam flos herbæ. virens spica, Matth. 6, 30. Hebræis mos erat uti spicis torrefactis, ut apparet ex Lev. 2, 14. seges herbescens, Marc. 4, 28. ubi distinctè ordine recensentur, χόρτος, στάχυς, σῖτος. seges, spica, frumentum.

Χορτώδης, ες, ὁ, ἡ, herbaceus, gramineus, 2. Macc. 5, 27.

Χορτάζω, saturo. Fut. χορτάσω. Præt. κεχόρτακα. aor. 1. ἐχόρτασα, Matth 15, 33. ὥστε χορτάσαι, (aor. 1. act. inf.) ὄχλον τοσοῦτον, ut saturemus turbam tantam. Marc. 8, 4. χορτάσαι ἄρτοις, satiare panibus. Pass. χορτάζομαι. Phil. 4, 12. χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, saturari & esurire. Jac. 2, 16. χορτάζεσθε (præs. imper.) saturamini, aor. 1. pass. ἐχορτάσθην, saturatus sum,

sum famem explevi, *Joh. 6, 26.* ἐχορτάσθητε, *saturati estis. Matth. 14, 20.* καὶ ἐχορτάσθησαν, & *saturati fuerunt. Luc. 16, 21.* ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι, (*aor. 1. inf.*) ὑπὸ τῶν ψιχίων, *cupiens saturari à micis.* Fut. 1. pass. χορτασθήσομαι, saturabor, *Luc. 6, 21.* χορτασθήσεσθε, *saturabimini. Matth. 5, 6.* χορτασθήσονται, *saturabuntur.* à præt. pass. κεχόρτασμαι derivatur.

Χόρτασμα, τος, τὸ, cibus. *Act. 7, 11.*

† ΧΟΥΖΑ'Σ, ᾶ, ὁ, Chuzas. *nomen viri. Luc. 8, 3.* videtur esse ab Hebræo חוזא videns, חוזה videntes dicti fuerunt prophetæ, *1. Sam. 9, 9.* à radice חזה vidit.

ΧΡΑ'Ω, ῶ, commodo, commodato do, do utendum, ich leihe. Fut. χρήσω. Præt. κέχρηκα. aor. 1. ἔχρησα, commodavi. *Luc. 11, 5* χρήσον μοι τρεῖς ἄρτους, *da mihi mutuo tres panes.* χρῶμαι, ῶμαι, *propriè mutuor, commodato accipio. item* utor, cum Dat. *1. Tim. 1. 8.* ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται, *si quis ea legitimè utatur.* χρῆται *hic est* subj. modi *1 Tim. 5, 23.* οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ, *pauculo vino utere,* χρῶ, *est* præs. imper. *2. Cor. 3, 12.* χρώμεθα, (*1 plur. præs. indic.*) *utimur. 1 Cor 7, 31.* χρώμενοι, *utentes,* (*part. præs.*) imperf. ἐχρώμην ώμην, ᾶτο ῶ, ᾶτο ᾶτο in 3. plur. ᾶντο, ῶντο, *Act. 27, 17.* ἐχρῶντο, *utebantur.* Fut. χρήσομαι, *utar.* aor. 1. med. ἐχρησάμην *usus sum. 1. Cor. 9, 15.* οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, *non usi sumus isto jure. 1. Cor. 9, 12.* aor. 1. imper. χρῆσαι, *utere, 1. Cor. 7, 21.* aor. 1. med. subj. χρήσωμαι. *2. Cor. 13, 10.* ἀποτόμως χρήσωμαι *severitate utar. Subauditur* ὑμῖν, *ne vos severiter excipiam. Act. 27, 3.* φιλανθρώπως χρησάμενος (*part. aor. 1. med.*) τῷ Παύλῳ, *quum Paulum humaniter tractasset.*

Χρῆσις, εως, ἡ, usus, *Rom. 1, 26. 27.*

Χρήσιμος, ος, ὁ καὶ ἡ, utilis, *2. Tim. 2, 14.* εἰς οὐδὲν χρήσιμον, *ad nihil utile.*

Χρησιμεύω, utilis sum, *f.* εύσω, *Sap. 4, 3.*

Χρηστὸς, ή, ὸν, utilis. *item* benignus, *Eph. 4, 32. 1 Pet. 2, 3.* bonus, *Luc 5, 39.* honestus, *1 Cor. 15, 33.* facilis, *seu* suavis, & *opponitur molesto, Matth. 11, 30.*

Τὸ χρηστὸν, benignitas, *substantivè capitur, idemque valet quod* ἡ χρηστότης. *Rom. 2, 4.*

Χρηστότης, ητος, ἡ, benignitas.

Χρηστῶς, *adv.* utiliter, commodè, *Sap 8, 1.*

Χρηστεύομαι, benignus sum. *1. Cor. 13, 4.*

Ἄχρηστος, ος, ὁ, ἡ, inutilis, *Philem. v. 11.*

Εὔχρηστος, ος, ὁ, ἡ, utilis, *2. Tim. 2, 21.* & *c. 4, 11. Philem. v. 11.*

Εὐχρηστία, ας, ἡ, utendi facilitas, usus commodus, utilitas.

Ἀπεχρῶμαι, ῶμαι, abutor, *cum* Dat.

Ἀπόχρησις, εως, ἡ, usus, *Coloss. 2, 22.*

Καταχρῶμαι, ῶμαι, abutor. *1 Cor. 7, 31.* ὡς μὴ καταχρώμενοι, *tanquam non abutentes. 1. Cor. 9, 18.* εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι, (*aor. 1. med. inf.*) τῇ ἐξουσίᾳ μου, *ne abutar jure meo.*

Παραχρῶμαι, ῶμαι, abutor. *item* aspernor, flocci facio.

Συγχρῶμαι, ῶμαι, familiariter utor aliquo, commercium habeo cum aliquo, *Joh. 4, 9.* οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις, *Judæi enim nihil habent commercii cum Samaritis.*

ΧΡΕΙ'Α, ας, ἡ, necessitas, *Luc. 10, 42.*

Franckesche Stiftungen zu Halle

10, 42. ἑνός ἐστι χρεία, unum est necessarium. Matth. 21, 3. ὁ Κύριος αὐτῶν χρείαν ἔχει, Domino illu opus est. Luc. 15, 7. οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσι μετανοίας, quibus resipiscentiâ non est opus. 1. Cor. 12, 21. χρείαν σοῦ οὐκ ἔχω, te mihi non est opus. Ponitur sæpe sine Gen. pro necesse habeo, Matth. 14, 16. χρείαν ἔχω ἀπελθεῖν, necesse habeo abire. 1. Thess 5, 1. γράφειν, scribere. Heb. 5, 12. πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν, iterum necesse habetis doctrinæ seu ut quis doceat vos (verbum pro nomine.) χρεία significat etiam indigentiam. Rom. 12, 13. Eph. 4, 28. ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι, ut habeat, quod impertiat egenti. Vertitur usus. Eph. 4, 29. πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας. Hypallage, pro πρὸς χρείαν οἰκοδομῆς, ad ædificationis usum. Rom. 12, 13. ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, usibus (Vulg. necessitatibus) sanctorum communicantes. 2. Macc 8, 9. ἄνδρα ἐν πολεμικαῖς χρείαις πεῖραν ἔχοντα, virum in bellicis usibus experientiam habentem.

Ἀχρεῖος, εία, εῖον, inutilis, e. idem quod ἄχρηστος, Philem 6. 11. Matth. 25, 30. ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε, inutilem servum ejicite. Luc. 17, 10. δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, servi inutiles sumus.

Ἀχρειόω, ῶ, inutilem reddo.

Ἀχρειόομαι, ούμαι, inutilis fio, Rom. 3, 12. ἠχρειώθησαν, (3. plur. aor. 1. pass. indic.) inutiles facti sunt.

Δύχρεος, ος, ὁ, ἡ, cujus usus difficilis est, molestus. Sap. 2, 12.

ΧΡΕΌΣ, ους, τὸ & χρέως, ω, (Attice) debitum.

Χρεωφειλέτης, ου, ὁ, debitor. Luc. 7, 41. & c. 16, 5. componitur ex χρέως & ὀφειλέτης, ου, ὁ, debitor, Matth. 6, 12. ab ὀφείλω debeo.

A Κατάχρεος sive κατάχρεως, æreo alieno pressus, obæratus; it. obnoxius. Sap. 1, 4. ἐν σώματι κατάχρεω ἁμαρτίας, in corpore obnoxio peccato.

ΧΡΗ', oportet, est verbum imperf. Jac. 3, 10. imperf. ἐχρῆν oportebat. Fut. χρήσει, oportebit. præs. inf. χρῆναι, oportere. Compos.

Ἀπέχρη, satis est. imperf. ἀπέχρη. Fut. ἀπεχρήσει. aor. 1. ἀπέχρησε.

B ΧΡΗΖΩ, egeo, indigeo, cum Genit. Alii referunt ad thema χρεία, quorum sententiæ non repugnamus. Dicitur χρήζω, (pro χρεΐζω) & poëticè χρηΐζω, ubi ἰῶτα quoque exprimitur. in N. T. quater legitur. Matth. 6, 32. χρῄζετε τούτων, indigetis hisce. Luc. 11, 8. δώσει αὐτῷ, ὅσων χρῄζει, dabit illi, quibus eget, seu quotquot ei sunt opus. 2. Cor. 3, 1. χρῄζομεν, egemus. C Rom. 16, 2. χρῄζῃ (3. sing præs. subj.) egeat.

ΧΡΗΜΑ, τος, τὸ, res, negotium, item pecunia, sic dicta παρὰ τὸ χρῆσθαι, ab utendo, quia ea uti debemus, juxta illud: Quid mihi divitiæ, si non conceditur usus? Accepit autem nomen ab usu, quia omnium commerciorum nervus est. Act. 4, 37. ἤνεγκε τὸ χρῆμα, attulit pecuniam.

Χρήματα, τὰ, opes, pecuniæ, Luc. D 18, 24. οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες, qui opes habent. hoc est, πλούσιοι divites. Marc. 10, 24. πεποιθότας ἐπὶ τοῖς χρήμασιν, qui confidunt opibus. Act. 8, 20. λαβεῖν χρημάτων κτᾶσθαι, pecunias acquiri. Act. 24, 26. ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ, ut pecuniæ darentur illi.

Χρηματίζω, divinitùs admoneo, nominor, Hebr. 12, 25. χρηματίζοντα, divinitùs loquentem. Rom. 7, 3. χρηματίσει μοιχαλίς, nominatur adultera. Fut. χρηματίσω, Rom. 7, 3. μοιχαλίς

λὶς χρηματίσει, *adultera vocabitur.* aor. 1. ἐχρημάτισα, nominatus seu vocatus fui. *Act.* 11, 26. χρηματίσαι (*aor.* 1. *act. inf.*) τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανοὺς, *vocari primùm Antiochiæ discipulos Christianos.* χρηματίζομαι, divinitus admoneor. Præt. pass. κεχρημάτισμαι, divinitus fui admonitus, jussus. *Heb.* 8, 5. καθὼς κεχρημάτισται Μωσῆς, *sicut Moses divinitus jussus fuerat. Luc.* 2, 26. ἦν δὲ αὐτῷ κεχρηματισμένον, *fueratqve ipsi divinitus dictum.* aor. 1. pass. ἐχρηματίσθην *Act.* 10, 22. ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου, *divinitus admonitus fuit ab angelo, hoc est, ab angelo divinitus misso. Hebr.* 11, 7. πίστει χρηματισθεὶς Νῶε, *per fidem Noë divinitus admonitus. Matth.* 2, 22. χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ, *divinitus admonitus in somnio.*

Χρηματισμὸς, οῦ, ὁ, divinum responsum, *Rom.* 11, 4.

Χρηματιστήριον, ου, τὸ, *sella magistratuum, sive locus, unde jura & responsa populo reddunt,* 3. *Esd.* 3, 15. Propitiatorium, *Ps.* 27, 2. *Aqv. & Sym.* conf. *Ex.* 25, 22.

Παραχρῆμα, *Adv.* illicò, (*idem qvod* εὐθέως *statim, q. d.* παρὰ χρῆμα, in re, *ad formam Belgicismi* thatlich. actutum *Latinè appositissimè.* παρὰ *cum accusativo* in *Matth.* 13, 4.) *in N. T. legitur decies novies. Matth.* 21, 19. 20. *Luc.* 1, 64. & c. 4, 19. & c. 5, 25. & c. 8, 44. 47. 55. & c. 13, 13. & c. 18, 43. confestim *Luc.* 19, 11. & c. ἐκ τοῦ παραχρῆμα, *ex tempore. Xenoph.*

ΧΡΙΩ, ungo. Fut. χρίσω. aor. 1. ἔχρισα. *Hebr.* 1, 9. διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ θεὸς, ὁ θεὸς σοῦ, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως, *propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo exultationis.* ἔλαιον *pro* ἐλαίῳ *conf. Luc.* 7, 46. *tantùm legitur in N. Test. Luc.* 4, 18. *Act.* 4, 27. & c. 10, 38. *Hebr.* 1, 9. 2 *Cor.* 1, 21. Præt. κέχρικα. Pass. κέχρισμαι, *unde est*

Χρίσμα, τος, τὸ, unctio. *item* Spiritus Sanctus, *per metonym. effecti metaphoricam.* 1. *Joh.* 2, 20. ἐλάβετε χρίσμα ἀπὸ τοῦ ἁγίου, *accepistis unctionem à Sancto illo* (*videl. Jesu Christo profectam.*) *Per unctionem intelligitur hîc Spiritus Sanctus, sicut clarius patet ex v.* 27. *hujus cap. qvi ipse Ps.* 45, 8. & *Heb.* 1, 9. *vocatur oleum exultationis.* ἀ κέχρισαι *est*

Χρίσις, εως, ἡ, unctio, *Ex.* 25, 6. *à* 3. *persona* κέχρισαι *derivatur*

† ΧΡΙΣΤΟΣ, οῦ, ὁ, unctus, Christus. *Joh.* 1, 42. εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν (*Hebr.* מָשִׁיחַ *maschiach*) ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον ὁ Χριστὸς, *invenimus Messiam illum* (*de qvo prophetæ fuerunt vaticinati*) *qvod est, si interpreteris, unctus. Hoc est* Domini nostri Jesu *cognomen, qvo officium ejus triplex indicatur, videlicet* officium propheticum, *qvo functus est in statu humiliationis:* officium sacerdotale, *qvod obiit in his terris, animam & corpus suum pro nobis offerendo in altari crucis, nec non etiamnum in cœlis intercedendo pro nobis:* officium regium, *qvod inprimis exercet in statu exaltationis, nos regens verbo & spiritu suo: & tandem in extremo die* (*qvi hinc vocatur dies Christi, Phil.* 1, 10.) *nos plenè liberaturus est, hostibus nostris partim funditus deletis, partim in gehennam detrusis. Heb.* 3, 14. μέτοχοι γὰρ γεγόναμεν τοῦ Χριστοῦ, *participes enim facti sumus Christi. Interdum vox* Christus *notat Christum cum Ecclesia.* 1. *Cor.* 12, 12. 13. *Gal.* 3, 16.

Ἀντίχριστος, ου, ὁ, Antichristus, 1. *Joh.* 2, 18. 22. & *cap.* 4, 3. 2. *Joh. v.* 7.

Ψευδό-

Ψευδόχριστοι, οἱ, falsi Christi, qui mentiuntur se esse Christum. *Matth.* 24, 24.

Χριστιανὸς, οῦ, ὁ, Christianus. *Act.* 11, 26. & 26, 28. 1. *Pet.* 4, 16.

Ἐπιχρίω, illino, *Joh.* 9, 6. ἐπέχρισε, (3. *sing. aor.* 1. *act. indic.*) *illevit.*

Ἐγχρίω, inungo. *Apoc.* 3, 18. ἔχρισον (*aor.* 1. *act. imper.*) κολλούριον τοὺς ὀφθαλμούς σου, *collyrio inungo oculos tuos.*

Καταχρίω, inungo, illino. *Sap.* 13, 14.

ΧΡΟ'ΝΟΣ, ου, ὁ, tempus, *spatium temporis in genere* (καιρὸς verò opponitur rei gerendæ, *quam Terentius* articulum *vocat. Act.* 2, 7.) *Judæ* v. 18. ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ ἔσονται ἐμπαῖκται, *extremis temporibus futuri sunt irrisores. Job.* 12, 12. ἐν πολλῷ χρόνῳ σοφία, *in Heb.* ἐν πρεσβυτέροις σοφία, *penes senes sapientia. Luc.* 4, 5. στιγμὴ χρόνου, *punctum temporis, hoc est, momentum. Luc.* 20, 9. ἀπεδήμησε χρόνους ἱκανοὺς, & *peregrè abfuit multùm temporis. Luc.* 18, 4. ἐπὶ χρόνον, *subaudi* πολὺν *per multum tempus. Additur Job.* 5, 6. πολὺν χρόνον. *diu. Job.* 7, 33. μικρὸν χρόνον *paulisper. Homerus* ὀδυσσ. ο. 493. οὐ πολλὸν ἐπὶ χρόνον ἀλλὰ μίνυνθα, *non diu sed paululum. Act.* 15, 33. ποιεῖν χρόνον, *agere, transmittere tempus. Rom.* 16, 25. χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου, *æternis temporibus, (hoc est, aliis omnibus ætatibus) taciti, hoc est, non revelati.*

Χρονίζω, tardo, moror. *Luc.* 12, 45. χρονίζει ὁ Κύριός μου ἔρχεσθαι, *tardat Dominus meus adventum. Luc.* 1, 21. ἐν τῷ χρονίζειν, *dum tardaret. Matth.* 25, 5. χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, *cunctante verò sponso.* Fut. χρονίσω & *Atticè* χρονιῶ. *Heb.* 10, 37. οὐ χρονιεῖ, *non tardabit.*

A Πολυχρονίζω, moror, *fut.* πολυχρονιῶ, *Att. Deut.* 4, 26.

Συγχρονίζω, *coætaneus sum; it. commoror, Prol. Sir. Inde*

Συγχρονισμὸς, οῦ, ὁ, *de iis dicitur, quæ concurrunt in idem tempus.* Ἀσύγχρονος, ου, ὁ, ἡ, *contemporaneus, æqualis.*

Μακροχρόνιος, ου, ὁ, ἡ, longævus, *Eph.* 6, 3.

Ὀλιγοχρόνιος, ου, ὁ, ἡ, brevis ævi,
B exiguo tempore durans, *Sap.* 9, 5.

Πολυχρόνιος, ου, ὁ, ἡ, diuturnus, *Sap.* 4, 8.

Πολυχρονέω, ῶ, diu duro, longævus sum.

ΧΡΥΣΟ'Σ, οῦ, ὁ, aurum, *Matth.* 2, 11. *moneta aurea. Matth.* 10, 9.

Διάχρυσος, ου, ὁ, ἡ, deauratus, 2. *Macc.* 5, 2. Διαχρύσους στολὰς ἔχοντας, *deauratas stolas habentes.*

Περίχρυσος, ου, ὁ, ἡ, circumcirca
C aureus *vel* inauratus.

Περιχρυσόω, ῶ, auro circumvestio, deauro.

Χρυσίον, ου, τὸ, aurum. *Hebr.* 9, 4. aurea monilia *in plur. num.* 1. *Pet.* 3, 3. aureus nummus. *Act.* 3, 6. & c. 20, 33. 1. *Pet.* 1, 7. πολὺ τιμιώτερον χρυσίου, *longè pretiosior auro.*

Χρύσεος οῦς, έου οῦ, ὁ, aureus. *Apoc.* 14, 14. στέφανον χρυσοῦν, *coronam auream. in f. g.* χρυσέη, ῆ, aurea. *Heb.* 9,
D 4. στάμνος χρυσῆ, *urna aurea. Apoc.* 1, 12. λυχνίας χρυσᾶς, *candelabra aurea.* χρυσᾶς *pro* χρυσέας. *Apoc.* 17, 4. ποτήριον χρυσοῦν, *poculum aureum. Apoc.* 9, 20. εἴδωλα τὰ χρυσᾶ, *idola aurea.*

Χρυσόομαι, οῦμαι, inauror, *Apoc.* 17, 4. κεχρυσωμένη χρυσῷ, *inaurata auro.*

Χρύσωμα, ατος, τὸ, vas aureum, res aurea, 3. *Esd* 3, 6.

Χρυσόπρασος, ου, ὁ, gemmæ genus,

Apoc.

Apoc 21, 20. ex nomine χρυσὸς & πεῤῥόν, ου, ὁ, porrum. *item* species algæ. *Gemma illa ita dicta videtur ab externa figura.*

ΧΡΩΣ *in genit.* χρωτὸς, ὁ, corpus, ἅπαξ λεγόμενον, *semel legitur, Act. 19, 11. Alii derivant à nomine* χρόα, ας, ἡ, color.

Χροΐζω, colóro.

Χρωνύω *seu* χρώννυμι, *idem.*

Χρῶμα, τος, τὸ, color, *Sap. 15, 4.*

Χρόος, ου, ὁ, & *contractè* χροῦς. *in Genit.* χροός. *Dat.* χροΐ, cutis.

Χρως, ωτος, ὁ, idem. *Corpus nomen habet à colore, tanqvam adjuncto proprio.*

ΧΥΤΡΟΣ, ου, ὁ, olla; qv. *à* χύω, *qvia in eam aliqvid funditur coctura causa. Hinc*

Χύτρα, ας, ἡ, idem, *Sir. 13, 3.*

Χυτρᾶος, & χύτρεος, ου, fictilis, testaceus.

ΧΥΩ *vel* χιώ *idem qvod* χέω. Fut. χύσω. Præt. κέχυκα. Pass. κέχυμαι. Part. præt. κεχυμένος. aor. 1. ἔχυσα *affine verbo nostro vernaculo* gieſſen.

Χῦμα, ατος, τὸ, effusio, confusio; *amplitudo, 2. Macc. 2, 25.*

Ἀναχύω, profundo, *à 2. perf. præt. pass.* ἀνακέχυται *derivatur nomen.*

Ἀνάχυσις, εως, ἡ, profusio, *1. Pet. 4, 4.*

Διαχύω, diffundo, disjicio. *Sap. 5, 15.* ὡς καπνὸς ὑπὸ ἀνέμου διεχύθη (3. *sing. aor. 1. ind. pass.*) *sicut fumus à vento disjectus est.*

Ἐκχύω *vel* ἐκχέω, effundo, *legitur tantùm in passiva forma. Matth. 26, 28.* ἐκχυνόμενον, *scilicet αἷμα, sanguis qui effunditur. Est part. præs. nom. cas. gen. n. Præt. pass.* ἐκκέχυμαι, effusus sum. *Act. 10, 45.* ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται, *donum Spiritus S. effusum est. idem tempus legitur Rom. 5, 5.* aor. 1. pass. ἐξεχύθη idem, *Judæ v. 11.* ἐξεχύθησαν, *effusi sunt.* Fut. 1. pass. ἐκχυθήσομαι, effundar. *Luc. 5, 37.* καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, & *ipsum (vinum) effundetur.*

Ἔκχυσις, εως, ἡ, effusio.

Ἐπεκχυδομαι, effundor, prorumpo. *Judith. 15, 4.* ἵνα πάντες ἐπεκχυθῶσι τοῖς πολεμίοις, *ut omnes effunderentur super inimicos.*

Περιχώομαι, circumfundor, *2. Macc. 3, 17.* περιεκέχυτο (3. *sing. plusq. ind pass.*) περὶ τὸν ἄνδρα δεινὸς, *circumfusa erat circa virum formido. Ibid. v. 27.* πολλῷ σκότει περιχυθέντες (*acc. sing. part. a. 1. pass.*) *multa caligine circumfusum.*

Ὑπερεκχώομαι, superfluo, *Luc. 6, 38. legitur semel in part. præs. temporis.*

Περιχύω, circumfundo, *Judith 13, 3.* περικεχυμένος, *circumfusus. 2. Macc. 3, 27.* πολλῷ σκότει περιχυθέντες, *multâ caligine circumfusa.*

Συγχύω *vel* συγχέω, *idem qvod* συγχέω, confundo. *Act. 9, 22.* συνέχεε, *confundebat.* Præt. perf. pass. συγκέχυμαι, confusus sum. *Act. 21, 31.* ὅλη συγκέχυται Ἱερουσαλὴμ, *tota Hierosolyma conturbata fuit.* part. præt. συγκεχυμένος, η, ον, *Act. 19, 31.* ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, *erat enim concio conturbata, hoc est, cœtus ille erat conturbatus.* aor. 1. pass. συνεχύθη *idem significat, qvod præt. perfectum. Act. 2, 6.* συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, *convenit multitudo, & conturbata fuit.*

Σύγχυσις, εως, ἡ, confusio. *Act. 19, 29.* ἐπλήσθη ἡ πόλις ὅλη συγχύσεως, *& impleta est civitas tota confusione.*

Περιχύω, affundo, *unde est*

Περίχυσις, εως, ἡ, affusio, *Hebr. 11, 28.*

Αἱματεκχυσία, ας, ἡ, sangvinis effusio, *Heb. 9, 22.*

ΧΩΛΟΣ, ὴ, ὸν, claudus, a, um, *Act. 3, 2.* χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρός, *claudus*

dus ex utero materno. Matth. 11, 5. χωλοὶ περιπατοῦσι, *claudi ambulant. Hebr. 12, 13.* ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, *ne, quod claudum est, deflectat.*

Χωλότης, ητος, ἡ, clauditas.

Χωλαίνω, claudico.

Χωλόω, ῶ, claudum reddo.

ΧΩΡΙΣ *Adv.* seorsum, à, absque, sine. *cum Genit. Joh. 15, 5.* χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν, *seorsum à me non potestis facere quicquam. Rom. 3, 28.* χωρὶς ἔργων νόμου *sine operibus legis. Eph. 2, 12.* χωρὶς Χριστοῦ, *absque Christo. Phil. 2, 14.* χωρὶς γογγυσμῶν, *absque murmurationibus.* Postponitur *Heb. 12, 14.* οὗ χωρὶς, *sine quo.* Seorsum. *Joh. 20, 7.* excepto, *Matth. 14, 21.* χωρὶς γυναικῶν, *exceptis mulieribus.*

Χωρίζω, separo, divello, sejungo. *Matth. 19, 6.* μὴ χωριζέτω, *ne separet.* Fut. χωρίσω, separabo, *Rom. 8, 35.* τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; *quis nos separabit à dilectione Christi?* aor. 1. act. ἐχώρισα, *Rom. 8, 39.* χωρίσαι, (*aor. 1. inf.*) *separare.* Præt. perf. κεχώρικα. Præs. pass χωρίζομαι, separor. *item* discedo. *1. Cor. 7, 15.* χωρίζεται, *separatur, h. e. se separat.* ibid. χωριζέσθω, (*3. sing. pass. imper.*) *separatus esto. Act. 1, 4.* μὴ χωρίζεσθαι ἀπὸ Ἱεροσολύμων, *ne abscederent Hierosolymis.* Præt. perf. κεχώρισμαι, separatus sum. *Hebr. 7, 26.* κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, *separatus à peccatoribus.* aor. 1. ἐχωρίσθη, idem. *Philem. 6, 15.* ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, *separatus fuit ad tempus.* aor. 1. subj. *1. Cor. 7, 11.* ἐὰν δὲ χωρισθῇ, *si sese separarit.* aor. 1. pass. inf. χωρισθῆναι, *1. Cor. 7, 10.* γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι, *ubi* μὴ χωρισθῆναι *pro* μὴ δεῖν χωρισθῆναι, *vel est* hellenismus, *& infinitivus ponitur pro imperativo, pro* ἡ γυνὴ ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθήτω, *uxor à viro ne separator.* part. aor. 1. χωρισθεὶς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν, *quum discessisset Athenis, Act. 18, 1.*

Ἀποχωρίζω *idem quod* χωρίζω. ἀποχωρίζομαι, discedo. *Legitur tantum bis in aor. 1. pass. Apoc. 6, 14.* οὐρανὸς ἀποχωρίσθη, *cœlum discessit. Act. 15, 39.* ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, *adeò ut alter ab altero discesserit.*

Διαχωρίζομαι *Luc. 9, 39.* ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτὸν ἀπ' αὐτῶν, *quum discederent ab eo. Significatio est reciproca, sicut apud Hebræos verbum* niphal *quandoque activè capitur.*

† ΧΩΡΟΣ, ου, ὁ, *nomen venti,* chorus, *Act. 27, 12.* βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον, *spectans ad Africum & chorum.*

ΧΩΡΟΣ, ου, ὁ, (ἀ χῶ, *capio*) locus, sedes. *item* ager, prædium, fundus.

Χωρίον, ου, τὸ, idem, *Matth. 26, 36. Joh. 4, 5. Act. 1, 19. & c. 4, 34.* ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων, *qui enim erant possessores agrorum.* locus. *Matth. 26, 36.*

Χωρία, ων, τὰ, prædia. *Act. 28, 7.*

Χώρα, ας, ἡ, ager, *Matth. 8, 28. Luc. 12, 16. Luc. 21, 21.* οἱ ἐν ταῖς χώραις *scilicet* ὄντες, *qui sunt in agris.* εὐφόρησεν ἡ χώρα, *uberes fructus attulit ager. Luc. 15, 15.* ἐνὶ τῶν πολιτῶν ἐκείνης χώρας, *cuidam civium istius agri, hoc est,* regionis. *Jac. 5, 4.* ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν, *qui messuerunt agros vestros. Pro* regione *accipitur Matth. 2, 12. & c. 4, 16. & c. 8, 28. Marc. 1, 5. & c. 8, 26. & c. bis* subintelligitur *Luc. 17, 24.* ἐκ τῆς (χώρας) ἐπὶ οὐρανὸν, εἰς τὴν (χώραν) ὑπὸ οὐρανὸν, *ex una regione quæ sub cœlo est, in alteram quæ sub cœlo est.*